

ОСНОВИ НА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК И ОСИГУРУВАЊЕ

Пресметајте ја бруто тарифа доколку чиста премија е 700€ а вкупните оперативни трошоци на компанијата се 75%.

1.	1750
2.	2950
3.	1050
4.	2800
5.	1800

Ако лицето БВ како сметководител во сметководствено биро при вршењето на својата работа заради невнимание или небрежност причини оштетување на имотот на еден од своите клиенти, тогаш станува збор за:

1.	Имотен ризик
2.	Ризик од одговорност
3.	Ризик што потекнува од потфрлање на другите
4.	Личен ризик
5.	Посебен ризик

Тенденцијата на лекарите да обезбедуваат поскапа медицинска нега кога трошоците ги покрива осигурувањето е дел од:

1.	Хазард заради морал
2.	Опасноста
3.	Морален хазард
4.	Физички хазард
5.	Ризикот

Сопственикот на опожарената куќа покрај што ја губи вредноста на куќата, во периодот додека изгради нова куќа има и други трошоци бидејќи ќе живее на друго место. Овој вид на загуба е:

1.	Шпекулативна
2.	Посебна
3.	Директна
4.	Последователна
5.	Финансиска

Hold harmless договорот се пример дека:

1.	Ризикот може да се избегне
2.	Ризикот може да се пренесе
3.	Ризикот може да се задржи
4.	Ризикот може да се сподели
5.	Ризикот може да се намали

Ако во период од пет години во првата година се опожариле 12 куќи, во втората 3 куќи, во третата 8 куќи, во четвртата 5 куќи и во петтата 6 куќи, тогаш рангот е:

1.	6-12
2.	3-8
3.	5-6
4.	8-12
5.	3-12

Кога соодносот на вистинските загуби е 30%, соодносот на очекуваните загуби е 60% а факторот на кредибилитет е 0.20 тогаш промената на премијата е:

1.	Намалување на премијата за 10%
2.	Зголемување на премијата за 20%
3.	Намалување на премијата за 20%
4.	Зголемување на премијата за 10%
5.	Намалување на премијата за 5%

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА ОД ОБЛАСТА НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Каков вид трговско друштво треба да основа и во каква форма и со минимум колкав акционерски капитал треба да биде основано?

1.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 2.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во одделни класи на осигурување во групата на неживотно осигурување
2.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со Законот. Капиталот не смее да биде понизок од 4.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во одделни класи на осигурување во групата на неживотно осигурување
3.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со Законот. Капиталот не смее да биде понизок од 2.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во одделни класи на осигурување во групата на неживотно осигурување
4.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со Законот. Капиталот не смее да биде понизок од 3.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во одделни класи на осигурување во групата на неживотно осигурување
5.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со Законот. Капиталот не смее да биде понизок од 4.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во одделни класи на осигурување во групата на неживотно осигурување

Домашен инвеститор сака да основа друштво за животно осигурување во РМ, кое сака да врши работи во сите класи на осигурување. Каков вид трговско друштво треба да основа и во каква форма со оглед на тоа што се работи за домашен инвеститор и со минимум колкав акционерски капитал треба да биде основано?

1.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот треба да е минимум 1.500.000 €.
2.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 2.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
3.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 3.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
4.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 1.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
5.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, капиталот не смее да биде понизок од 2.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот

Странски инвеститор сака да основа друштво за животна осигурување во РМ, кое сака да врши работи исклучително за Осигурување на живот во случај на доживување, осигурување во случај на смрт, мешано осигурување на живот, рентно осигурување и осигурување на живот со поврат на премии. Каков вид трговско друштво треба да основа и во каква форма со оглед на тоа што се работи за странски инвеститор и со минимум колкав акционерски капитал треба да биде основано?

1.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, а бидејќи се работи за странски инвеститор тоа може да биде друштво за осигурување на земја членка кое основало филијала на територијата на Република Македонија или е овластено директно да врши работи на осигурување на територија на Република Македонија, согласно со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 1.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
2.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, а бидејќи се работи за странски инвеститор тоа може да биде – Филијала на странско друштво за осигурување која добила дозвола за вршење на работи на осигурување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување; како и Друштво за осигурување на земја членка кое основало филијала на територијата на Република Македонија или е овластено директно да врши работи на осигурување на територија на Република Македонија, согласно со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 2.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
3.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, а бидејќи се работи за странски инвеститор тоа може да биде – Филијала на странско друштво за осигурување која добила дозвола за вршење на работи на осигурување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување; или е овластено директно да врши работи на осигурување на територија на Република Македонија, согласно со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 3.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
4.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, а бидејќи се работи за странски инвеститор тоа може да биде – Филијала на странско друштво за осигурување која добила дозвола за вршење на работи на осигурување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување; како и Друштво за осигурување на земја членка кое основало филијала на територијата на Република Македонија или е овластено директно да врши работи на осигурување на територија на Република Македонија, согласно со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 3.000.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот
5.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, а бидејќи се работи за странски инвеститор тоа може да биде – Филијала на странско друштво за осигурување која добила дозвола за вршење на работи на осигурување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување; како и Друштво за осигурување на земја членка кое основало филијала на територијата на Република Македонија или е овластено директно да врши работи на осигурување на територија на Република Македонија, согласно со закон. Тој не смее да биде понизок од 4.500.000 € ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот

Заинтересирано лице сака да основа друштво за осигурување во РМ, кое ќе се занимава со реосигурување. Каков вид трговско друштво треба да основа и во каква форма и со минимум колкав акционерски капитал треба да биде основано?

1.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 3.000.000 € ако друштвото врши работи на реосигурување.
2.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 3.500.000 € ако друштвото врши работи на реосигурување.
3.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон, капиталот не смее да биде понизок од 4.500.000 € ако друштвото врши работи на реосигурување.
4.	Друштво за осигурување се основа како друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 3.500.000 € ако друштвото врши работи на реосигурување
5.	Друштво за осигурување се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија под условите утврдени со закон. Капиталот не смее да биде понизок од 4.500.000 € ако друштвото врши работи на реосигурување

ТРГОВСКО И ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

Доколку клиентот се идентификува со фалсификувани или со туѓи идентификациони документи, односно наведува сомнителни идентификациски податоци или клиентот воопшто не е регистриран како правно лице дали би склучиле договор за осигурување:

1.	да, доколку клиентот уредно го подпише договорот
2.	Не, бидејќи станува збор за Индикатори за сомнителни трансакции кои се однесуваат на клиентот
3.	Не, бидејќи станува збор за Индикатори кои се однесуваат на склучување на договорот
4.	Не, бидејќи станува збор за Индикатори кои се однесуваат на плаќање премии и извршување на договорот
5.	да, бидејќи за тоа постои друштвото за осигурување

Треба да изработите полиса за осигурување на живот. Кои елементи според Законот за облигациони односи истата облигаторно треба да ги содржи?

1.	име и презиме на лицето на чијшто живот се однесува осигурувањето, датумот на неговото раѓање и настанот или
2.	име и презиме на лицето на чијшто живот се однесува осигурувањето и настанот или рокот од кој зависи настанувањето
3.	име и презиме на лицето на чијшто живот се однесува осигурувањето, настанот или рокот од кој зависи настанувањето
4.	име и презиме на договарачот на осигурувањето и вредноста на осигурената ствар
5.	вредноста на осигурената ствар

Треба да изработите полиса на осигурување на имот. Кои елементи според Законот за облигациони односи истата облигаторно треба да ги содржи?

1.	договорните страни, осигурениот предмет односно осигуреното лице, ризикот опфатен со осигурувањето, траењето на осигурувањето и периодот на покритието, сумата на осигурувањето или дека осигурувањето е неограничено, премијата или придонесот, датумот на издавањето на полисата и потписи на договорните страни.
2.	име и презиме на лицето на чијшто живот се однесува осигурувањето, настанот или рокот од кој зависи настанувањето да се бара исплата на осигурената сума, ризикот опфатен со осигурувањето, траењето на осигурувањето и периодот на покритието, сумата на осигурувањето или дека осигурувањето е неограничено, премијата или придонесот, датумот на издавањето на полисата и потписи на договорните страни
3.	ризикот опфатен со осигурувањето, траењето на осигурувањето и периодот на покритието, сумата на осигурувањето или дека осигурувањето е неограничено, премијата или придонесот, датумот на издавањето на полисата , потписи на договорните страни и податоци за вештаците
4.	име и презиме на договарачот на осигурувањето и вредноста на осигурената ствар
5.	вредноста на осигурената ствар

Ако при склучувањето на договорот за осигурување, осигурениот случај веќе настанал или бил во настанување дали ќе го склучите договорот:

1.	да, доколку клиентот уредно го подпише договорот
2.	Не, бидејќи станува збор за Индикатори за сомнителни трансакции кои се однесуваат на клиентот
3.	Не, бидејќи станува збор за Индикатори кои се однесуваат на склучување на договорот
4.	Не, бидејќи станува збор за Индикатори кои се однесуваат на плаќање премии и извршување на договорот
5.	не, бидејќи станува збор за измами за осигурениот случај

Која е последицата доколку друштвото за осигурување не склучи договор за задолжително осигурување врз основа на понудата на обврзникот за задолжително осигурување:

1.	ќе се казни за прекршок со парична казна
2.	ќе се казни за кривично дело со казна затвор
3.	нема обврска за задолжително осигурување
4.	ќе се казни за прекршок со парична казна само доколку тоа не го направи во рок од 8 дена
5.	ќе се казни за прекршок со парична казна само ако тоа не го направи во рок од 30 дена

ПОСРЕДУВАЊЕ ВО ОСИГУРУВАЊЕ И ЕТИЧКИ КОДЕКС

Вашето и конкурентското друштво продавате ист производ од иста осигурителна компанија. Со оглед на фактот дека сака да ја зголеми продажбата, второто брокерско друштво одлучува да нуди дополнителна финансиска услуга на осигурениците, што предизвикува одлив на дел од вашите клиенти кон тоа друштво. Во тој случај, во рамки на дистрибутивниот канал, сметаме дека се остварува ситуација на:

1.	вертикален лимит
2.	ретенција на клиентите за второто друштво
3.	вертикален конфликт
4.	канибализам на производот
5.	нелојална конкуренција

Како брокер, посредувате во продажба на полиси за Ваш клиент, при што како резултат на соработката, поседувате информации за него лично и за неговиот бизнис. Доколку споделите дел од тие информации со Вашето семејство или дел од колегите, сте предизвикале:

1.	неопределно неетичко дејство
2.	кривично дело
3.	определено неетичко дејство
4.	повреда на интегритетот на своето брокерско друштво
5.	нарушување на угледот и честа на клиентот

Вашиот клиент пријавува до Вас осигурен настан и случување на штета, при што бара од Вас да му помогнете да добие повисок износ на штета, како резултат на одредени факти кои не се вистинити. Што би направиле:

1.	Ќе го одбијам клиентот и ќе го оставам сам да учествува во процесот
2.	Ќе му укажам дека тоа не е етичка и законска постапка, и ќе учествувам во процесот само со прикажување на објектите
3.	Ќе го пријавам во АСО клиентот за неетичко работење
4.	Ќе го пријавам клиентот во осигурителната компанија за измама која планира да ја стори
5.	Ќе му помогнам во тоа негово барање, бидејќи должност е да учествувам во тој процес, без разлика каков е

Еден Ваш клиент, на кој му нудите Полиса за животно осигурување, сака да купи и дополнително здравствено осигурување. Со оглед на фактот дека имате опција А, со повисока провизија, а пониско осигурително покритие за здравствено осигурување, и опција Б, со пониска провизија, но со несоодветно здравствено осигурување, што ќе одлучите да понудите на клиентот:

1.	Ќе ја понудам опцијата А
2.	Ќе ја понудам опцијата Б
3.	Ќе ги понудам и двете опции, без да објаснувам за деталите
4.	Ќе барам трета опција, со повисока провизија за мене
5.	сеедно е, клиентот ќе прифати што ќе му кажам јас

ОСИГУРУВАЊЕ ЖИВОТ

Осигуреник стар 30 години сака да се осигура во случај на смрт во следните 15 години. Да се пресмета годишната премија ако осигурениот износ е 250 000 парични единици. Периодот на уплата на премијата треба да биде 10 години. Резултатот е:

1.	1296
2.	2500
3.	10375
4.	15000
5.	12961

Осигуреник стар 30 години кој сака да се осигура на 17 години во случај на смрт. Колку ќе изнесува осигурената сума ако премијата што ја платил е 120 000 денари.

1.	2 510 460
2.	2 510
3.	39 000
4.	120 000
5.	150 000

Колкава рента ќе се добива годишно за лице старо 25 година во следните 15 години ако се уплати еднократна уплата од 100.000 парични единици

1.	9 325
2.	93 250
3.	125 505
4.	10 000
5.	30 000

Осигуреник стар 33 година сака да се осигура во случај на смрт во следните 15 години. Да се пресмета осигурената сума ако годишната премија е во износ од 100 000 парични единици. Периодот на уплата на премијата треба да биде 10 години. Резултатот е:

1.	15 806 931
2.	1 580 693
3.	1 000 000
4.	1 200 000
5.	12 000 000

Осигуреник стар 27 години сака да се осигура во случај на смрт во следните 17 години. Да се пресмета годишната премија ако осигурениот износ е 110 000 парични единици. Периодот на уплата на премијата треба да биде 10 години. Резултатот е:

1.	545
2.	454
3.	4 540
4.	10 000
5.	100 000

НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ

Преку копнен превоз се испраќаат готови производи – лап топ компјутери со вредност од 980.000 денари. Стапката на премија е 3%. Премијата за осигурување на пратката изнесува:

1.	3090 денари
2.	29.400 денари
3.	107.310 денари
4.	2940 денари
5.	9170 денари

Осигурителот осигурува јачмен во вредност од 965.000 денари со франшиза од 5%. Товарот е натоварен на брод кој располага со четири складишта, а франшизата од 5% се пресметува за секое складиште одвоено. Во едно од складиштата навлегува вода, а штетата којашто е предизвикана изнесува 370.000 денари. Осигуреникот, според ова, ќе прими надомест на штета според осигурувањето од:

1.	18.500 денари
2.	48.250 денари
3.	946.500 денари
4.	29.750 денари
5.	351.500 денари

Пресметај ја премијата за осигурување на имот (стан со површина од 56 метри квадратни) со стапка 0.5%. (градежната вредност за 1 метар квадратен е 500 евра, а 1 евро е 61.5 денари).

1.	3444 денари
2.	861 денари
3.	1722 денари
4.	8610 денари
5.	722 денари

Преку копнен превоз се испраќаат готови производи – инвертор клими со вредност од 960.000 денари. Стапката на премија е 3%. Премијата за осигурување на пратката изнесува:

1.	18.800 денари
2.	32.000 денари
3.	2880 денари
4.	7890 денари
5.	288 денари

Фактурната вредност на едно возило е 697.722 денари. Стапката на премија според тарифа е 1.21. Колку изнесува премијата за каско осигурување со франшиза од 500 евра?

1.	22,457.56 денари
2.	37.389 денари
3.	30.900 денари
4.	8442.44 денари
5.	28,946.56 денари

Ако при каско осигурување со франшиза од 500 евра, се случи штета чиј износ е 950 евра, колкав износ ќе му се исплати на осигуреникот од осигурителната компанија?

1.	950 евра
2.	1450 евра
3.	500 евра
4.	450 евра
5.	725 евра

Доколку условната франшиза е 8%, а оштетувањето е 9% или повеќе, тогаш:

1.	ќе се надомести штета од 1%
2.	ќе се надомести целата штета од 9% или повеќе
3.	ќе се надомести само штета до 8%
4.	ќе се надомести штета од 8,5%
5.	нема да се наплати никаков надомест на штета

Осигурителот осигурува просо со вредност од 300.000 денари со франшиза од 6%. Товарот е натоварен на брод кој има две складишта. Во едно од складишта навлегла вода која предизвикала штета од 47.000 денари. Странките се договорени франшизата од 6% да се пресметува за секое складиште поодделно. Ако вредноста на просото во складиштето каде навлегла вода е 250.000 денари, колкав надомест на штета ќе прими осигуреникот?

1.	250.000 денари
2.	235.000 денари
3.	47.000 денари
4.	268.000 денари
5.	15.000 денари

Преку копнен превоз се испраќаат готови производи – фрижидери со вредност од 5980400 денари. Стапката на премија е 5%. Премијата за осигурување на пратката изнесува:

1.	299020 денари
2.	5980.4 денари
3.	29902 денари
4.	2990.2 денари
5.	12334 денари

Фактурната вредност на едно возило е 697.722 денари. Стапката на премија според тарифа е 1.21. Колку изнесува премијата за каско осигурување со франшиза од 500 евра?

1.	22,457.56 денари
2.	37.389 денари
3.	30.900 денари
4.	8442.44 денари
5.	28,946.56 денари

Ако при каско осигурување со франшиза од 500 евра, се случи штета чиј износ е 950 евра, колкав износ ќе му се исплати на осигуреникот од осигурителната компанија?

1.	950 евра
2.	1450 евра
3.	500 евра
4.	450 евра
5.	725 евра

Доколку условната франшиза е 8%, а оштетувањето е 9% или повеќе, тогаш:

1.	ќе се надомести штета од 1%
2.	ќе се надомести целата штета од 9% или повеќе
3.	ќе се надомести само штета до 8%
4.	ќе се надомести штета од 8,5%
5.	нема да се наплати никаков надомест на штета

Осигурителот осигурува просо со вредност од 300.000 денари со франшиза од 6%. Товарот е натоварен на брод кој има две складишта. Во едно од складишта навлегла вода која предизвикала штета од 47.000 денари. Странките се договорени франшизата од 6% да се пресметува за секое складиште поодделно. Ако вредноста на просото во складиштето каде навлегла вода е 250.000 денари, колкав надомест на штета ќе прими осигуреникот?

1.	250.000 денари
2.	235.000 денари
3.	47.000 денари
4.	268.000 денари
5.	15.000 денари

Преку копнен превоз се испраќаат готови производи – фрижидери со вредност од 5980400 денари. Стапката на премија е 5%. Премијата за осигурување на пратката изнесува:

1.	299020 денари
2.	5980.4 денари
3.	29902 денари
4.	2990.2 денари
5.	12334 денари

Едно лице сака да го осигури својот деловен простор со површина од 34 метри квадратни, при што градежната вредност е 1750 евра за метар квадратен (1 евро е 61.5 денари). Стапката на премија според тарифа е 0.5%. Колку изнесува премијата за осигурување на деловниот простор?

1.	1045.5 денари
2.	1829.63 денари
3.	2907.3 денари
4.	2315.8 денари
5.	3302.4 денари

ФИНАНСИСКИ АСПЕКТИ НА РАОТЕЊЕТО

Компанијата “А”, чија основна дејност е одржување на патиштата има потреба од купување опрема во вредност од 6.200 000,00 денари. Со цел да ја финансира набавката на специфичната опрема издава хартија од вредност, а како гаранција дека долгот ќе биде навремено сервисиран, набавената опрема се става како колатерал. За каква хартија станува збор?

1.	обична акција
2.	приоритетна акција
3.	хипотекарна обврзница
4.	обврзница осигурана со опрема
5.	доходна обврзница

Една компанија од областа на текстилната индустрија има потреба од обезбедување краткорочен кредит за финансирање на обртниот капитал во висина од 900.000,00 денари. На кој пазар ќе учествува компанијата?

1.	пазар на капитал
2.	пазар на пари
3.	девизен пазар
4.	пазар на стоки и услуги
5.	термински пазар

Со цел да се заштити од ризикот од зголемување на каматните стапки, банката “А” се одлучува да продаде финансиски инструмент со точно одредени карактеристики, во точно одреден износ, а договорот да се изврши на некоја точно одредена идна дата. Преку кој финансиски инструмент може да ја постигне целта?

1.	ќе продаде акции
2.	ќе продаде обврзници
3.	ќе продаде благаянички записи
4.	ќе продаде фјучерс договор
5.	ќе продаде злато

Друштвото за осигурување "X" во 2021 година остварило добивка по завршна сметка во износ од 3.150 000,00 денари. Обврската за издвојување во резерви за сигурност изнесуваат најмалку до:

1.	1.050 000,00 денари
2.	1.575 000,00 денари
3.	1.100 000,00 денари
4.	2.250 000,00 денари
5.	1.200 000, денари

Основниот капитал на друштвото за осигурување изнесува 12.400 000,00 денари. При пресметка на капиталот на друштвото за осигурување, дополнителниот капитал ќе се земе предвид само во износ не повеќе од:

1.	3.720 000,00 денари
2.	4.960 000,00 денари
3.	4.100 000,00 денари
4.	12.400 000,00 денари
5.	6.200 000, денари

СНИМАЊЕ НА РИЗИК И ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЈА НА ШТЕТИ

Голем производител на индустриски подни облоги доживеа катастрофален пожар во својата фабрика. Оваа производна единица не само што произведуваше производи кои се користат како инпути во производните процеси на сите три компании од групацијата, туку имаше и истражувачки капацитет и канцеларии за продажба. Затоа, целокупните производни операции на групата беа сериозно погодени. Не само што запре производниот процес во компанијата, туку и поврзаните компании мораа да запрат со процесот на производство заради недостиг на сировини. Покрај директната штета претрпена од пожарот, компанијата и поврзаните членки се соочија со изгубена добивка која би се реализирала при нормален тек на операциите. Производството на подни облоги вклучува употреба на многу запаливи и испарливи материјали. Со оглед на ова, осигурителниот брокер го доведе во прашање постапувањето на компанијата согласно со условите на полисата за осигурување и особено нејзините процедури за безбедност.

Непосредниот приоритет на менаџментот беше да обезбеди континуитет на бизнисот. Тие најдоа алтернативни простории за продажните канцеларии за да може да продолжи контактот со клиентите, додека дел од производството на производи беше префрлено во друга единица и на под-изведувачи. Сепак, за да добие целосно покривање за своите штети, компанијата мораше да докаже дека ги почитувала условите на полисата.

Менаџментот на компанијата тесно соработуваше со осигурителниот брокер, беа спроведени две прецизни физички форензички истраги и беа спроведени интервјуа со сите 30 членови на персоналот. На крајот, по долготрајни спорови и бројни состаноци со адвокати, осигурителот прифатил дека компанијата ги почитувала условите на својата полиса за осигурување, но ја оспорил големината на побарувањето. Кој од следните аргументи во поглед на надоместокот на штета е точен?

1.	компанијата има право на надомест на целокупната изгубена добивка дури и ако не го предвидела тоа во договорот
2.	компанијата нема право на надомест на изгубена добивка само во износ на остварената добивка од претходната година без разлика на одредбите во договорот
3.	при надоместување на штетата се зема предвид изгубена добивка само доколку е договорена со договорот за осигурување
4.	се подразбира дека компанијата има право на надомест на загубата и на поврзаните компании, иако тоа не е експлицитно предвидено во договорот
5.	компанијата има право на надомест на изгубената планирана добивка коригирана за стапката на инфлација

Осигурителната компанија, наречена XYZ Осигурување, е специјализирана за обезбедување осигурително покритие за мали бизниси. Тие нудат низа полиси за заштита на бизнисите од различни ризици, вклучително и имотна штета, барања за одговорност и прекин на бизнисот.

Во овој случај, XYZ Осигурување доби барање за полиса за осигурување за прекин на деловна активност од локална производствена компанија наречена ABC Производство. ABC Производство управува со објект кој произведува автомобилски компоненти, а нивниот бизнис во голема мера се потпира на специфичен добавувач на сировини лоциран во странство.

Како дел од процесот на аплицирање, XYZ Осигурување спроведе проценка на ризик за да ги утврди потенцијалните закани за работењето на ABC Производство. Тие го оценија производниот процес, синџирот на снабдување и надворешните фактори кои би можеле да влијаат на континуитетот на бизнисот. Врз основа на информациите обезбедени од ABC Производство, XYZ Осигурување заклучи дека примарниот ризик на компанијата произлегува од природни катастрофи, како што се земјотреси и поплави. XYZ Осигурување издаде полиса за осигурување на ABC Производство, која ги покрива трошоците за прекин на деловното работење како резултат на овие специфични околности.

Неколку месеци по издавањето на полисата, XYZ Осигурување заклучи дека компанијата ABC Производство е многу изложена на ризик од пожар. Инцидент со пожар директно би предизвикал прекин во нивното деловно работење. Тие веруваа дека јазикот на полисата е двосмислен и не исклучува експлицитно инциденти поврзани со пожари. Во случај на настанување на инцидент од пожар, сепак XYZ Осигурување ќе треба да изврши надомест на штета иако ризикот од пожар не е експлицитно наведен во листата на ризици. Како резултат на тоа, XYZ Осигурување ќе мора да го почитува барањето на ABC Производство за покривање на прекини во работењето настанати од пожар. Сепак, XYZ Осигурување не земајќи ја предвид околноста за ризик од пожар извршила наплата на помал износ на премија за ризик. Какви би биле последиците како во овој случај, кога има неточно утврдување на некои од околностите на ризикот значајни за одредување на висината на премијата?

Заокружи го неточниот одговор!

1.	осигурителот писмено ќе го извести договарачот дека премијата е поголема по утврдените околности на ризикот и ќе побара негова согласност за модификација на договорот
2.	договарачот на осигурувањето мора да се согласи да доплати премија и се врши модификација на договорот со дејство од денот кога е потпишана согласноста за модификација
3.	ако договарачот на осигурувањето не се согласи да доплати, договорот престанува да важи после 14-от ден од приемот на писмениот предлог за нова стапка од осигурителот
4.	договарачот на осигурувањето е должен при склучувањето на договорот за осигурување да му ги пријави на осигурителот сите околности што се од значење за оцена на ризикот, а што му се познати или не можеле да му останат непознати
5.	договарачот на осигурувањето мора да му ја доплати на осигурителот разликата на помалку платената премија без разлика дали е согласен на тоа

Семејство Смитс, кое живее во приградска област, поднело барањето за надомест на штета кај осигурување на семејна куќа од пожар. Инцидентот се случи на 15 јануари 2023 година, кога во нивниот дом избувна разорен пожар, што резултираше со голема штета на имотот.

Семејството Смит го сочинуваа Џон и Сара Смит, двајцата во раните 40-ти години, и нивните две деца, Емили (12 години) и Даниел (9 години). Тие поседувале двокатна куќа, првенствено изградена од дрво, сместена во добро изградена станбена населба. Вечерта на 15 јануари 2023 година, додека семејството беше отсутно на викенд патување, избувна пожар во домот на Смитс. Причина за пожарот е утврдено дека е дефект на електричната мрежа во жиците на дневната соба. Соседите го забележале чадот и веднаш повикале противпожарна служба, која веднаш пристигнала за да го изгаснат пламенот.

Пожарот предизвика голема штета на имотот на семејството Смит. Првиот кат, вклучувајќи ја дневната соба, кујната и трпезаријата, претрпе сериозни оштетувања од пожар и чад. Вториот кат, вклучувајќи ги спалните

соби и бањата, доживеа умерено оштетување од чад. Неколку предмети за домаќинството, како што се мебел, апарати и лични предмети, биле или целосно уништени или сериозно оштетени. По откривањето на инцидентот, Смитс веднаш ја контактирале нивната осигурителна компанија, Арех Insurance, за да поднесат барање за нивната полиса за осигурување од пожар во домот. Процесот на барање ги вклучуваше следните чекори:

а. Почетна проценка: Проценител на штети од осигурување на Арех го посети имотот за да ја процени штетата и да ги собере потребните информации, вклучувајќи фотографии, документација за изгубени/оштетени предмети и изјави на очевидци.

б. Поднесување на документација: Смитс состави детален попис на оштетени или уништени предмети, поткрепен со сметки, фотографии и кој било друг релевантен доказ.

в. Истрага: Арех Insurance спроведе темелна истрага за да ја потврди причината за пожарот, да ја прегледа покриеноста на полисата и да обезбеди усогласеност со сите важечки правила и услови на полисата.

г. Евалуација на побарувањето: Врз основа на собраните информации и одредбите за полисата, Арех Insurance ја пресмета паричната вредност на штетите покриени со полисата.

д. Порамнување: Арех Insurance преговараше за порамнување со Smiths, земајќи го предвид обемот на штетата, ограничувањата за покриеност на полисата и сите применливи одбитоци. Постигнат е договор, а сумата за порамнување е исплатена на осигуреникот.

После деталното вештачење, проценителите крајно констатирале дека: вредноста на осигурените ствари во моментот на осигурениот случај е поголема од сумата на осигурување. Колкав износ ќе му се надомести на осигуреникот во овој случај?

1.	нема да му се надомести ниту еден дел од штетата
2.	стварна (вистинска) вредност
3.	полниот износ на утврдената штета
4.	само оној дел од вистинската штета кој одговара на сразмерот меѓу сумата на осигурување и вистинската вредност на осигурените ствари, со примена на начелото на пропорција
5.	само трошоците за потребното расчистување, уривање, како и трошоците за отстранување и смалување на штетите

Г-дин Џон Дејвис купил сеопфатна полиса за осигурување на имот од Осигурителна компанија Свифт за неговата двокатна резиденција лоцирана во Спрингфилд. Полисата ги покриваше штетите кои произлегуваат од пожар, природни катастрофи и други опасности. На 15 јануари 2023 година, на имотот на г-дин Дејвис избувна силен пожар, предизвикувајќи значителна штета на структурата и нејзината содржина.

Веднаш по инцидентот со пожарот, г-дин Дејвис веднаш го пријавил барањето до одделот за штети на Осигурителна компанија Свифт. Осигурителна компанија Свифт ја назначи г-ѓа Џенифер Адамс, да го реши овој случај. Г-ѓа Адамс го посети имотот за да изврши првична проценка, документирање на обемот на штетата и собирање релевантни докази.

За да се утврди причината за пожарот, Осигурителна компанија Свифт соработуваше со локалните власти и ангажираше независен истражител за пожари. Пожарникарот заклучил дека пожарот потекнува од неисправни електрични инсталации во сидовите, кои се прегреале и ги запалиле запаливите материјали во близина.

Г-ѓа Адамс тесно соработуваше со г-дин Дејвис во текот на процесот на барање за надомест на штета. Таа му помогнала да состави сеопфатна листа на оштетени предмети, вклучувајќи мебел, електроника, апарати и лични работи. Дополнително, г-ѓа Адамс се погрижи да се собере целата потребна документација, како што се фотографии, сметки и фактури, за да се поддржи барањето.

Врз основа на собраните докази и покриеноста со полисата, Осигурителна компанија Свифт спроведе темелна евалуација на побарувањето. Тие ги пресметале вкупните трошоци за поправки, замена на оштетените предмети и сите дополнителни трошоци направени од г-дин Дејвис поради инцидентот со пожарот. По внимателно разгледување на побарувањето, Осигурителна компанија Свифт му понуди договор за порамнување на г-дин Дејвис. Порамнувањето ги опфаќаше трошоците за поправка на имотот, замена на оштетените предмети и дополнителни трошоци за живот за време на периодот на реставрација. Износот на надомест на делумна штета беше многу понизок од оној износ на тотална штета која ја побаруваше г-дин Дејвис. Затоа тој ангажирал свој осигурителен брокер за да го советува како се утврдува надомест на делумна штета. Пресметката на брокерот ги имаше следните елементи:

1.	делумна штета = трошоци за поправка + амортизација + вредноста на остатокот на оштетениот дел
2.	делумна штета = тековната пазарна вредноста на куќата - амортизацијата + остатокот на вредноста на куќата
3.	делумна штета = трошоци за поправка – амортизација + вредноста на остатокот на оштетениот дел
4.	делумна штета = трошоци за материјалот + резервни делови + работна сила + демонтирање + монтажа + транспорт + експертиза
5.	делумна штета = трошоци за поправка – амортизација – вредноста на остатокот на оштетените елементи

Компанијата Алфа е од прехранбената индустрија, и неодамна изградила нови производни капацитети при што зградите биле изградени од масивна градба, а главните скали од бетон. Греењето на погонските простории е исклучиво на парно, прописно се изведени сите видови инсталации, а во своето работење не користи лесно запаливи материјали. Покрај тоа, компанијата има потполна спремност за гасење пожар, има добро организирани и опремени пожарникари во местото, во секое време доволно количество на залихи на вода, не само во погонските простории и складови (резервоари, водоводи) туку и во непосредна близина на фабриката и погонските простории и складови со доволен број испробани, способни за погон и постојано употребливи апарати за гасење.

Во непосредна близина на компанијата Алфа се лоцирани производните капацитети само на една друга фабрика, на компанијата Бета која поседува магацини во кои складира лесно запаливи материјали и боци

под притисок кои можат да предизвикаат експлозија, а се сместени во масивно премостени одделни простории кои се разделени од погонските простории со масивни ѕидови. Растојанието меѓу објектите на компанијата Алфа и Бета е околу 15 метри слободен, неизграден и незафатен меѓу простор.

Кои премиски стапки треба да се земат при пресметката на премијата за ризик за осигурување од пожар за компанијата Алфа?

1.	Алфа и Бета се единствен пожарен ризик и треба да се земат премиски стапки за прва класа на заштитни мерки
2.	Алфа е одвоен пожарен ризик и треба да се земат премиски стапки за прва класа на заштитни мерки
3.	Алфа и Бета се единствен пожарен ризик и треба да се земат премиски стапки за трета класа на заштитни мерки
4.	Алфа е одвоен ризик и треба да се земат премиски стапки за втора класа на заштитни мерки
5.	Бета е одвоен ризик и треба да се земат премиски стапки за втора класа на заштитни мерки

РЕОСИГУРУВАЊЕ

1. Лимитот на договорот за реосигурување од првиот ексцедент (облигационен договор) изнесува 800.000.000 денари и договорот содржи вкупно 16 линии. Ако вака дефинираниот вкупен капацитет не му е доволен на осигурителот за да прифати во осигурување определен број ризици, пристапува кон склучување договор за реосигурување, втор ексцедент.

Во конкретниот случај се земаат 3 ризици во осигурување, и тоа секој од нив со определен износ на ММШ, како што следува: ризикот А со ММШ од 50.000.000 денари, ризикот Б со ММШ од 800.000.000 денари и ризикот В со ММШ од 1.600.000.000 денари, а премијата за осигурување на овие три ризици изнесува 400.000 денари.

Пресметај го Максималниот самопридржај и утврди ја распределбата на премијата помеѓу осигурителот (цедентот) и реосигурителот во следнава Табела:

Максималниот самопридржај = ?

Распределбата на премијата = ?

Премија во 000

Ризик	Опис	Самопридржај	1 Ексцедент	2 Ексцедент
А	Гаранција	?		
	Премија	?		
Б	Гаранција	?	?	
	Премија	?	?	
В	Гаранција	?	?	?
	Премија	?	?	?

2. Изгответе ја пресметката на Вкупниот капацитет кај Бесплатната обнова на покритието, со следниве елементи:

XL покритие: 600 XS 150 со 3 бесплатни обнови

Вкупен капацитет = ?

1.	вкупен капацитет = $150 + 150 + 150 + 150 = 600$
2.	Вкупен капацитет = $600 + 150 + 150 + 150 = 1.050$
3.	Вкупен капацитет = $600 + 600 + 600 = 1.800$
4.	Вкупен капацитет = $150 + 150 + 150 = 450$
5.	Вкупен капацитет = $600 + 600 + 600 + 600 = 2.400$

Изгответе ја пресметката на Дополнителна премија како про рата потрошен износ, со следниве елементи:

XL покритие:800 XS 200

Премија:300

Обнова:1 обнова со 100% дополнителна премија про рата потрошен износ;

Штета:600

Дополнителна премија за обнова=?

1.	Дополнителна премија за обнова= $300 \times 200/800 = 75$
2.	Дополнителна премија за обнова= $300 \times 400/600 = 200$
3.	Дополнителна премија за обнова= $300 \times 400/800 = 150$
4.	Дополнителна премија за обнова= $300 \times 200/600 = 100$
5.	Дополнителна премија за обнова= $300 \times 600/800 = 225$

4. Изгответе ја пресметката на Дополнителна премија како про рата потрошен износ и време, со следниве елементи:

XL покритие: 800 XS 200

Период:01.01.20 – 31.12.200

Премија:250

Обнова: 1 обнова со 100% доплнителна премија про рата потрошен износ и време

Штета= 600, со Дата на штета 1.07.2020

Дополнителна премија за обнова =?

1.	Дополнителна премија за обнова = $250 \times (200/800) \times (6/12) = 31,25$
2.	Дополнителна премија за обнова = $250 \times (400/800) \times (6/12) = 62,5$
3.	Дополнителна премија за обнова = $250 \times (400/600) \times (6/12) = 83,33$
4.	Дополнителна премија за обнова = $250 \times (200/600) \times (6/12) = 41,67$
5.	Дополнителна премија за обнова = $250 \times (600/800) \times (6/12) = 93,75$

Изгответе ја пресметката на Индексната клаузула кај XL Договор, со употреба на следниве елементи:

Пожар XL Договор: 200 XS 100 во 2019 година
Индекс : 100 во 2019; 115 во 2020

Пресметај ги Самопридржајот, Распонот на покритие и елементите на Индексната клаузула на Договорот во 2020 ?

1.	Самопридржај = $100 * 115 / 100 = 115$ Распон на покритие: $200 * 2 * 115 / 100 = 460$ Во 2020 година елементите на Индексната клаузула на Договорот: 460 XS 115
2.	Самопридржај = $200 / 100 * 115 = 230$ Распон на покритие: $200 * 2 * 115 / 100 = 460$ Во 2020 година елементите на Индексната клаузула на Договорот: 460 XS 230
3.	Самопридржај = $200 * 115 / 100 = 230$ Распон на покритие: $100 * 115 / 100 = 115$ Во 2020 година елементите на Индексната клаузула на Договорот: 115 XS 230
4.	Самопридржај = $100 * 115 / 100 * 2 = 230$ Распон на покритие: $200 * 115 / 100 * 2 = 460$ Во 2020 година елементите на Индексната клаузула на Договорот: 460 XS 230
5.	Самопридржај = $100 * 115 / 100 = 115$ Распон на покритие: $200 * 115 / 100 = 230$ Во 2020 година елементите на Индексната клаузула на Договорот: 230 XS 115